

Predicting High-risk Internet Behaviors in Adolescents Based on Parental Bonding, Social Adjustment and Self-Awareness

Ameneh Rashidi

MSc. in Clinical Psychology, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran

Mahin Eksir*

Assistant Professor, Department of Psychology, Shiraz Branch, Islamic Azad University, Shiraz, Iran

Extended Abstract

Introduction

Adolescence is a critical developmental stage with substantial implications for physical, psychological, and social well-being. In the context of rapid technological, cultural, and societal changes, this period has become increasingly challenging for some adolescents (Santos et al., 2023), sometimes resulting in risky behaviors and social harms (Campbell et al., 2020). Risky online behaviors—such as problematic internet use and cyberbullying are of growing concern (Di Dio et al., 2023; Livingstone & Smith, 2014; Young & de Abreu, 2011). Global prevalence rates range from 20% to 40% (Tsui & Cheng, 2021), and data from the Iranian Psychiatric Association indicate that approximately 33% of Iranian adolescents exhibit some form of internet addiction (Sayyed-Ghaleh et al., 2022).

* Corresponding Author: mahin.eksir.145@gmail.com

© 2025 The Author(s). This is an open access article under the terms of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International ([CC BY-NC 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/)) License.

DOI: <https://doi.org/10.22034/rip.2024.488043.1068>

Received: 10 Nov 2024 **Revised:** 01 Dec 2024 **Accepted:** 09 Dec 2024 **Published online:** 27 Dec 2024

Parental communication and adolescents' psychological characteristics play central roles in the emergence of such behaviors. Research demonstrates that parental bonding significantly influences children's self-esteem (Evans et al., 2018), whereas high levels of psychological control—characterized by excessive, manipulative oversight—can hinder adolescents' emotional and psychological development, increasing the likelihood of risky behaviors (Vanchugova et al., 2022).

Social adjustment is another influential factor, enabling harmony between personal desires and societal expectations. It serves as a protective factor against maladaptive online practices (Branley & Covey, 2018; Yu et al., 2024). Empirical evidence from Iranian adolescents has revealed a significant negative relationship between social adjustment and risky online behaviors (Savadkoobi et al., 2019).

Self-awareness also contributes to prevention. Defined as an individual's understanding of their internal states and interpersonal interactions (Antonopoulou, 2024), self-awareness enhances self-confidence, creativity, decision-making, and communication skills, all of which reduce susceptibility to harmful online activities (Bernard, 2023; Hashemi et al., 2022). In digital contexts, self-awareness helps individuals recognize tendencies toward recklessness (Mertens et al., 2022) and impulsivity (Ahmead et al., 2024), both predictors of risky online engagement. Lower honesty-humility (Kalinin & Edguer, 2023) and heightened emotional reactivity (Gámez-Guadix et al., 2016) are also associated with increased online risk-taking.

Given these factors, and considering the preventive value of identifying risk factors in high-risk populations, the present study aimed to examine the prediction of adolescents' risky online behaviors based on parental attachment, social adjustment, and self-awareness.

Method

This study employed a predictive, descriptive-correlational design. The statistical population comprised all secondary school adolescents in Shiraz during the 2023–2024 academic year ($N = 42,147$; National Portal of Statistics of Iran). Using Krejcie and Morgan's (1970) table, a sample of 380 students (190 girls, 190 boys) was selected through multistage cluster sampling. From each of the four educational districts, two schools (one boys' and one girls') were randomly chosen, followed by four classes per school in various academic fields. From each class, 9–14 students were voluntarily recruited. The measurement tools employed in this study encompassed the Parental Bonding Instrument (PBI), the Bell Adjustment Inventory (BAI), the Self-Awareness Questionnaire (SAQ), and the Generalized Problematic Internet Use Scale (GPIUS2). Inclusion criteria included being 16–18 years old, obtaining parental consent, and cohabitation with family members. Exclusion criteria included incurable physical illness or chronic psychological disorders. After coordination with schools and obtaining informed consent from students and parents, participants were assured of confidentiality before completing the questionnaires.

Results

Demographic analysis showed that 143 participants (37.6%) were 16 years old, 112 (29.5%) were 17, and 125 (32.9%) were 18, with a mean age of 16.95 years ($SD = 0.87$). Regarding economic status, 38.5% reported low, 55.3% moderate, and 6.2% high economic standing. Skewness and kurtosis values for all variables fell between -2 and $+2$, indicating a normal distribution and

satisfying the assumptions for parametric multiple regression. Non-collinearity among predictor variables was confirmed using tolerance and variance inflation factor (VIF) statistics. Tolerance values ranged from 0.29 to 0.74, and VIF values ranged from 2.83 to 4.17.

Regression analyses that parental bonding accounted for 28% of the variance in risky online behavior scores, social adjustment for 16%, and self-awareness for 20%. Multivariate regression revealed that the combination of parental bonding, social adjustment, and self-awareness explained 44.1% of the variance. All three predictors were negatively and significantly associated with risky online behaviors: parental bonding ($\beta = -0.30$, $P < 0.05$), social adjustment ($\beta = -0.32$, $P < 0.05$), and self-awareness ($\beta = -0.33$, $P < 0.05$). These findings suggest that stronger parental bonds, higher social adjustment, and greater self-awareness were linked to reduced engagement in risky online activities.

Discussion and Conclusion

This study investigated the predictors of risky online behaviors among adolescents in Shiraz, focusing on parental bonding, social adjustment, and self-awareness. Results showed that parental bonding significantly and negatively predicted risky online behaviors, consistent with prior findings (Daryanvard & Bagherian, 2023; Kohansal Nalkiyashari et al., 2022; Liu et al., 2019). Adolescents raised in supportive family environments—characterized by trust, intimacy, warmth, expressiveness, and balance—tend to develop stronger self-esteem (Joseph & Kotian, 2022) and more effective coping mechanisms (Raffagnato et al., 2021), which buffer against risky behaviors under stress.

Social adjustment also emerged as a significant negative predictor, aligning with studies by Khanjani and Sedaghatifard (2021), Ghorbani and Khosravi (2017), and Branley and Covey (2018), though differing from Savadkoohi et al. (2020). Adolescence is marked by intense psychosocial development, where effective use of social skills supports responsible peer and adult interactions both offline and online, reducing engagement in risky digital behaviors.

Similarly, self-awareness was a significant negative predictor, corroborating findings by Esmaeil Zadeh (2023), Poursaeed Esfahani et al. (2021), and Kabakci (2019). Self-awareness enables adolescents to recognize their abilities and limitations, understand and regulate emotions, and make informed decisions in potentially harmful online contexts. By enhancing self-efficacy and risk perception—key factors in promoting safe online behaviors (Mertens et al., 2022), self-awareness equips adolescents with protective strategies to manage online risks effectively.

The results underscore the importance of fostering parental relationships, strengthening social adjustment, and enhancing self-awareness as preventive strategies adolescents' risky online behaviors. These findings suggest that targeted educational and counseling interventions could be incorporated into school curricula to promote safer online practices.

Limitations of the study include its cross-sectional design, which restricts causal inference, and the lack of direct assessment of cultural and motivational factors, which may affect generalizability. Future research should adopt longitudinal designs, larger and more diverse samples, and qualitative approaches (e.g., interviews and observations) to provide a more comprehensive understanding. Additionally, further studies should explore other predictors such as coping strategies, emotion regulation, personality traits, and emotional schemas. The findings

can inform school counselors, families, and psychotherapists in designing targeted interventions for adolescents at risk of harmful online behaviors, particularly those from families experiencing communication challenges.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines: Informed consent was obtained from all participants and their parents. Confidentiality and voluntary participation were ensured throughout the study. All legal and ethical standards were upheld.

Funding: This research is a personal study without financial support.

Authors' contribution: All parts of the research and preparation of the article were shared equally between the authors.

Conflict of interest: The authors declare no conflicts of interest.

Acknowledgements: The authors express their gratitude to all participants and supporters of this study.

Keywords: high-risk behaviors, parental bonding, social adjustment, self-awareness.

Citation: Rashidi, A., & Eksir, M. (2025). Predicting High-risk Internet Behaviors in Adolescents Based on Parental Bonding, Social Adjustment and Self-Awareness. *Recent Innovations in Psychology*, 2(3), 58-74. <https://doi.org/10.22034/rip.2024.488043.1068>.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان براساس پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی

کارشناسی ارشد روان‌شناسی بالینی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

استادیار، گروه روان‌شناسی، واحد شیراز، دانشگاه آزاد اسلامی، شیراز، ایران

آمنه رشیدی

مهین اکسیر *

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان براساس پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی انجام شد. روش پژوهش توصیفی همبستگی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی نوجوانان مدارس دوره دوم متوسطه شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود که از بین آنها ۳۸۰ نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری شامل سیاهه پیوند والدینی (PBI)، سیاهه سازگاری بل (BAI)، پرسشنامه خودآگاهی (SAQ) و مقیاس استفاده آسیب‌زا از اینترنت (GPIUS2) بود. تحلیل رگرسیون چندگانه نشان داد که پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی در کل ۴۴.۱ درصد از واریانس نمرات رفتارهای پرخطر آنلاین را تبیین می‌کند. مراقبت والدین، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی به‌صورت منفی و حمایت افراطی به‌صورت مثبت قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان بودند ($P < 0.05$). براساس یافته‌های این پژوهش و از آنجا که تغییرات سریع فناوری می‌تواند رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان را افزایش دهد، مشاوران و روان‌شناسان می‌توانند نتایج پژوهش حاضر را مدنظر قرار دهند.

کلیدواژه‌ها: پیوند والدینی، خودآگاهی، رفتارهای پرخطر، سازگاری اجتماعی

استناد: رشیدی، آمنه، و اکسیر، مهین. (۱۴۰۴). پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان براساس پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی. نوآوری‌های اخیر در روان‌شناسی، ۲(۳)، ۷۴-۵۸.

<https://doi.org/10.22034/rip.2024.488043.1068>

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۸/۲۰ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۹/۱۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۰۹/۱۹ انتشار برخط: ۱۴۰۳/۱۰/۰۷

* نویسنده مسئول: mahin.eksir.145@gmail.com

مقدمه

نوجوانی یکی از مراحل حساس و حیاتی در زندگی است که تأثیرات عمیقی بر سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی فرد دارد. در گذشته این دوره انتقال از کودکی به بزرگسالی برای بسیاری از نوجوانان به طور نسبی آسان تر سپری می شد. اما با تغییرات سریع در زمینه های تکنولوژی و فرهنگی، این دوره برای برخی از نوجوانان به چالشی جدی تبدیل شده است (سانتوس و همکاران، ۲۰۲۳). این چالش ها می توانند شامل مسائل جسمانی و روانی باشند که در نهایت منجر به بروز رفتارهای پرخطر و آسیب های اجتماعی می گردند (کمپبل و همکاران، ۲۰۲۰). در این میان، یکی از رفتارهای پرخطر که در جوامع معاصر مشاهده می شود، رفتارهای پرخطر آنلاین^۱ نوجوانان است.

فناوری های اطلاعات و ارتباطات، مانند اینترنت و تلفن های هوشمند، جذابیت خاصی در بین نوجوانان ایجاد می کنند، زیرا برخی از نیازهای عاطفی و ارتباطی اصلی را در دوران نوجوانی پوشش می دهند (یه و همکاران، ۲۰۲۳؛ فیتزپاتریک، ۲۰۲۴). اما در حالی که اینترنت می تواند رفاه و زندگی روزمره انسان را بهبود بخشد، به دلیل استفاده مشکل زای برخی افراد از آن، ممکن است مشکلات جدی روانی، اجتماعی و فرهنگی را برای گروه های مختلف به ویژه نوجوانان بوجود آورد (شی و همکاران، ۲۰۲۳؛ ثابتیان و صدری، ۱۴۰۲). ویژگی هایی مانند دسترسی آسان به اینترنت، گمنام ماندن، مشاهده الگوهای منفی و دریافت بازخوردهای خوشایند زمینه را برای رفتارهای مخاطره آمیز فراهم می کند (سواد کوهی و همکاران، ۱۳۹۹). اکثر مطالعاتی که تاکنون در زمینه رفتارهای پرخطر آنلاین انجام شده است، نشان دهنده استفاده مشکل ساز از اینترنت و ارتکاب قلدری سایبری^۲ بوده است (دی دیو و همکاران، ۲۰۲۳؛ لیوینگستون و اسمیت، ۲۰۱۴؛ صمدیه و خامسان، ۲۰۲۵؛ یونگ و دی ابرو، ۲۰۱۱). همچنین استفاده از اینترنت برای ملاقات با غریبه ها یک رفتار آنلاین پرخطر شایع است که توجه اجتماعی و تجربی فزاینده ای را به خود جلب کرده است (شی و همکاران، ۲۰۲۳).

پژوهش ها نشان می دهد شیوع رفتارهای پرخطر آنلاین در کشورهای مختلف متغیر است و نرخ آن بین ۲۰ تا ۴۰ درصد تخمین زده شده است (تسوی و چنگ، ۲۰۲۱). در ایران طبق آمار انجمن روان پزشکان ایران، حدود ۳۳ درصد از نوجوانان به نوعی به اینترنت معتاد هستند (سیدقلعه و همکاران، ۱۴۰۱). این موضوع احتمال رفتارهای پرخطر آنلاین را افزایش می دهد؛ به طوری که حدود ۴/۲ درصد از این افراد در معرض رفتارهای پرخطر آنلاین قرار دارند (سیدقلعه و همکاران، ۱۴۰۱). بنابراین بررسی عوامل مرتبط با رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان از جمله چگونگی ارتباط والدین با فرزندان و عملکرد سازه های روان شناختی نوجوانان می تواند کمک قابل توجهی به درک ایجاد این رفتارها و در نتیجه پیشگیری از بروز چنین مشکلاتی کند (شی و همکاران، ۲۰۲۳). خانواده یکی از حیاتی ترین بسترهای اجتماعی برای رشد نوجوانان است (ابراهیم تبارگردودباری و همکاران، ۱۴۰۰). پژوهش ایوانز و همکاران (۲۰۱۸) نشان داده است که پیوند والدینی^۳ عامل مهمی برای رشد اعتماد به خود در فرزندان است. پیوند والدینی یکی از ابعاد تربیت فرزندان است که به عقیده بالبی (۲۰۰۵) در روابط انسانی بسیار مؤثر بوده و نقش مهمی در رشد شخصیت و کارکردهای روان شناختی دوران بزرگسالی ایفا می کند. با این حال، عوامل و ترکیب های مختلف پیوند والدینی، نتایج و پیامدهای روان شناختی متفاوتی به دنبال دارند (جوزف و کوتیان، ۲۰۲۲) و در این زمینه، پیوند پدرانه و مادرانه با فرزند به طور جداگانه و از طریق مسیرهای رشدی متفاوت بر اعتماد به خود

1. online high-risk behaviors

2. cyber

3. parental bonding

تأثیر می‌گذارند (اسمورتی و همکاران، ۲۰۱۴). در مرحله رشد نوجوانی، رابطه والد-کودک در جریان است زیرا فرزندان در جهت خودمختاری تلاش می‌کنند و والدین در تلاش برای یافتن راه‌های جدید برای حمایت از فرزندان خود هستند (رافاگناتو و همکاران، ۲۰۲۱). تحقیقات نشان می‌دهد که دو بعد از ویژگی‌های فرزندپروری، یعنی کنترل و حمایت والدین، تأثیر قابل توجهی بر رفتارهای پرخطر نوجوانان دارند (وانگ و همکاران، ۲۰۲۳). کنترل رفتار ممکن است شامل نظارت باشد که به معنای آگاهی والدین از فعالیت‌های نوجوانان است. این نوع کنترل به منظور تسهیل رشد نوجوانان از طریق ارائه نظارت و راهنمایی صورت می‌گیرد (کریمی مقدم و همکاران، ۱۴۰۲). در مقابل، سطوح بالای کنترل روان‌شناختی که ناشی از استفاده مفرط و دستکاری‌کننده از کنترل است، می‌تواند به کاهش رشد روان‌شناختی و عاطفی نوجوانان منجر شده و در نهایت سبب بروز رفتارهای پرخطر گردد (ونکاگوا و همکاران، ۲۰۲۲). در حالی که سطوح پایین‌تر از کنترل روان‌شناختی و اعطای خودمختاری بیشتر به نوجوانان این امکان را می‌دهد که در مورد فعالیت‌ها و رفتارهای خود قدرت انتخاب داشته باشند (بورنشتاین و همکاران، ۲۰۲۲) و این وضعیت توسعه استقلال را ترویج کرده و به بهبود سازگاری روانی اجتماعی آنها کمک می‌کند (وانگ و همکاران، ۲۰۲۳).

انسان به عنوان محصول اجتماع، تحت تأثیر نظام‌ها و فرهنگ‌های محیط خود قرار دارد. در این شرایط، او باید نیازهای خود را برآورده کرده و آرامش و تعادل را حفظ کند؛ بنابراین سازگاری با اجتماع ضروری است (پیتر و همکاران، ۲۰۲۲). سازگاری اجتماعی^۱ به معنای تطابق با مقتضیات اجتماعی، رعایت اصول و قوانین جامعه و کارایی در تعاملات اجتماعی است. سازگاری اجتماعی فرایندی مداوم است که در آن فرد رفتار خود را برای ایجاد روابط مؤثر با محیط و دیگران تغییر می‌دهد. این سازگاری به ایجاد تعادل بین خواسته‌های فرد و انتظارات اجتماعی کمک می‌کند و می‌تواند بر تمامی ابعاد زندگی تأثیر بگذارد (یو و همکاران، ۲۰۲۴). ابعاد سازگاری شامل سازگاری اجتماعی، روانی و اخلاقی است که در رأس آن سازگاری اجتماعی قرار دارد (عباداتی و عباداتی، ۱۴۰۱). سازگاری اجتماعی بر این اصل استوار است که نیازها و خواسته‌های فرد باید با منافع گروهی که در آن زندگی می‌کند هماهنگ باشد تا از برخوردهای مستقیم و شدید با منافع گروهی جلوگیری شود (ماسناری و همکاران، ۲۰۲۲). از منظر یادگیری اجتماعی، سازگاری اجتماعی رفتاری است که شایستگی‌های فرد را نسبت به گذشته و اطرافیان افزایش می‌دهد (ماسناری و همکاران، ۲۰۲۲). رفتار مناسب فرد به پیامدهای اجتماعی پاسخ داده و انتخاب می‌شود؛ بنابراین این رفتار تقویت شده و فرد یاد می‌گیرد که با تکرار آن به نتایج مطلوبی دست یابد (پاتیل و پاتیل، ۲۰۲۳). ارتباط بین سازگاری اجتماعی و رفتارهای پرخطر آنلاین پیچیده اما برای درک رفتار نوجوانان در فضای اینترنت حیاتی است و تقویت مهارت‌های اجتماعی و سازگاری بهتر می‌تواند به عنوان عوامل محافظتی در برابر مشارکت در شیوه‌های مضر آنلاین عمل کند (بارنلی و کاوی، ۲۰۱۸). در همین راستا نتایج پژوهش سوادکوهی و همکاران (۱۳۹۹) نشان داد که سازگاری اجتماعی با رفتارهای پرخطر آنلاین رابطه منفی و معنادار دارد.

خودآگاهی^۲ نوجوانان نیز می‌تواند عامل مؤثری در پیشگیری از بروز رفتارهای پرخطر آنلاین باشد. خودآگاهی به معنای آگاهی فرد از حالات درونی و تعاملاتش با دیگران است (آنتونوپولو، ۲۰۲۴). این مفهوم به توانایی فرد در شناسایی دقیق احساسات، افکار و ارزش‌های شخصی اشاره دارد و نشان‌دهنده درک او از تأثیر این موارد بر رفتارهایش است (اکمالوونا، ۲۰۲۲). این نوع خودآگاهی به نوجوانان کمک می‌کند تا مسیر افکار و احساسات

1. social adjustment

2. self-awareness

خود را بهتر درک کنند (برنارد، ۲۰۲۳). اهمیت خودآگاهی تنها به سلامت روان محدود نمی‌شود و تأثیرات قابل توجهی بر عملکرد روزانه افراد دارد؛ به‌طوری که با وجود فشارهای ناشی از عملکرد، ذهن آگاهی و تفکر تأملی که به واسطه آن در فرد ایجاد می‌شود، موجب تداوم در انجام وظایف می‌شود (شهابی نژاد و همکاران، ۱۴۰۲). وقتی فرد از خودآگاهی برخوردار است، اعتماد به نفس و خلاقیت بیشتری دارد، تصمیمات درست‌تری می‌گیرد و ارتباطات موثرتری برقرار می‌کند و این عوامل فرد را از گرایش به رفتارهای پرخطر دور می‌کند (برنارد، ۲۰۲۳؛ هاشمی و همکاران، ۱۴۰۱). یکی از نظریه‌های برجسته مرتبط با این موضوع، نظریه رفتار مشکل^۱ (PBT) است که بیان می‌کند رفتارهای پرخطر مختلف به هم مرتبط هستند و تحت تأثیر ویژگی‌های فردی، از جمله خودآگاهی قرار دارند (داگاتا و کوانتس، ۲۰۲۰). در زمینه رفتارهای آنلاین، خودآگاهی می‌تواند به افراد کمک کند تا تمایلات خود را به عنوان بی‌روایی (مرتز و همکاران، ۲۰۲۲) و شتاب‌زدگی (احمد و همکاران، ۲۰۲۴) در نظر گیرند و این دو عامل پیش‌بینی‌کننده‌های مهمی برای فعالیت‌های پرخطر آنلاین هستند. تحقیقات نشان می‌دهد که سطوح پایین تر صداقت-فروتنی (کالینین و ادگوثر، ۲۰۲۳) و سطوح بالاتر هیجانات و عواطف (گامز-گوادیکس و همکاران، ۲۰۱۶) با افزایش بی‌روایی آنلاین و درگیر شدن در رفتارهای پرخطر آنلاین مرتبط است. افرادی که نسبت به این ویژگی‌ها خودآگاهی ندارند ممکن است متوجه تمایل خود به رفتارهای بی‌پروای آنلاین نشوند (احمد و همکاران، ۲۰۲۴) و این امر منجر به خطرات بیشتری مانند آزار سایبری یا اشتراک‌گذاری اطلاعات شخصی با غریبه‌ها شود (ژو و همکاران، ۲۰۲۰).

به‌طور کلی باید گفت که نوجوانی دوره‌ای از گذار بیولوژیکی، شناختی و اجتماعی که با شروع یا تشدید بسیاری از مشکلات روان‌شناختی و رفتاری از جمله افسردگی، سوء مصرف مواد، رفتار جنسی پرخطر، رفتارهای ضداجتماعی و بزهکارانه و رفتارهای پرخطر آنلاین همراه است. بسیاری از الگوهای رفتاری به دست آمده در این دوران تا پایان عمر در فرد باقی خواهند ماند (ونت و همکاران، ۲۰۲۰؛ دی‌دیو و همکاران، ۲۰۲۳). با توجه به اینکه نحوه زندگی در جامعه امروزی، نوجوانان و خانواده‌ها را با نیازهای فراوانی روبرو می‌کند و عمده‌ترین رویکردهای پیشگیرانه در جمعیت‌های پرخطر، بر شناسایی عوامل خطرزا متمرکز هستند؛ بر این اساس پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان براساس پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی انجام شد.

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش جمع‌آوری داده‌ها در زمره طرح‌های توصیفی همبستگی به شیوه پیش‌بینی قرار دارد. جامعه آماری پژوهش شامل نوجوانان دوره دوم متوسطه دوم شهر شیراز در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳ بود. برای تعیین حجم نمونه از جدول کرجسی و مورگان (۱۹۷۰) استفاده شد و حجم نمونه ۳۸۰ نفر برآورد گردید. تعداد ۱۹۰ دختر و ۱۹۰ پسر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. بدین صورت که از بین هر یک از نواحی چهارگانه آموزش و پرورش شیراز، به‌طور تصادفی دو مدرسه (یک مدرسه پسرانه و یک مدرسه دخترانه) و از هر مدرسه چهار کلاس در رشته‌های مختلف تحصیلی انتخاب شد. سپس از هر کلاس بین ۹ تا ۱۴ نفر جهت انجام پژوهش به‌صورت داوطلبانه انتخاب شدند. ملاک‌های ورود به پژوهش شامل قرار داشتن در محدوده سنی ۱۶ تا ۱۸ سال، زندگی کردن با پدر و مادر بود. ملاک‌های خروج ابتلا به بیماری‌های

صعب‌العلاج جسمانی و سایر اختلالات روان‌شناختی مزمن بود. با هماهنگی مدارس و پس از اخذ رضایت آگاهانه از نوجوانان و والدین‌شان، ارائه توضیحات لازم و اطمینان خاطر به شرکت‌کنندگان در خصوص محرمانه باقی ماندن اطلاعاتشان؛ پرسشنامه‌ها بین آنها توزیع شد. برای گردآوری داده‌ها از پرسشنامه‌های زیر استفاده شد:

مقیاس استفاده آسیب‌زا از اینترنت^۱ (GPIUS2): این مقیاس توسط کاپلان (۲۰۱۰) تدوین شده است. مقیاس دارای ۱۵ عبارت و ۵ خرده‌مقیاس ترجیح تعامل اجتماعی آنلاین، تنظیم خلق و خو، اشتغال ذهنی، استفاده جبری از اینترنت و پیامدهای منفی است. نمره‌گذاری عبارت‌ها در طیف لیکرت هفت‌درجه‌ای از کاملاً مخالفم (۱) تا کاملاً موافقم (۷) صورت می‌گیرد. هر چه نمره حاصل شده بیشتر باشد، نشان دهنده میزان بیشتر استفاده آسیب‌زا از اینترنت خواهد بود. در مطالعه اصلی روایی محتوایی مقیاس تأیید شده و پایایی آن را به روش آلفای کرونباخ ۰/۹۲ گزارش شده است. در پژوهش احمدپور و همکاران (۱۳۹۷) روایی محتوایی، صوری و ملاکی این پرسشنامه مطلوب ارزیابی شده است. ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده در پژوهش آنان ۰/۷۰ برآورد شد. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ ۰/۷۴ بدست آمد.

سیاه پیوندهای والدینی^۲ (PBI): این سیاهه توسط پارکر و همکاران (۱۹۷۹) تدوین شده و دارای ۲۵ عبارت و دو خرده‌مقیاس مراقبت و حمایت افراطی است. نمره‌گذاری در طیف لیکرت چهار درجه‌ای از خیلی کم (صفر) تا خیلی زیاد (۳) صورت می‌گیرد. در مطالعه اصلی پایایی بازآزمایی سه‌هفته‌ای ۰/۷۶ و ۰/۸۳ و ضرایب آلفای کرونباخ ۰/۹۳ و ۰/۸۷ گزارش شده است. روایی این سیاهه برای مقیاس مراقبت ۰/۷۶ و برای محافظت ۰/۶۳ گزارش شده است (پارکر و همکاران، ۱۹۷۹). در پژوهش بهزادی و همکاران (۱۳۹۰) روایی با روش تحلیل عاملی اکتشافی مطلوب و ضرایب آلفای کرونباخ ۰/۷۴ و ۰/۷۱ بدست آمد. در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ ۰/۶۹ و ۰/۷۲ بدست آمد.

سیاهه سازگاری بل^۳ (BAI): این سیاهه توسط بل (۱۹۶۱) تدوین شده و دارای ۱۶۰ عبارت است که سازگاری هیجانی، اجتماعی، تحصیلی، جسمانی و خانوادگی را می‌سنجند. نمره‌گذاری به صورت بلی (۱) یا خیر (صفر) صورت می‌گیرد. نمرات بالاتر به معنای سازگاری بالاتر خواهد بود. در مطالعه اصلی ضرایب بازآزمایی از ۰/۷۰ تا ۰/۹۳ و ضریب همسانی درونی از ۰/۷۴ تا ۰/۹۳ گزارش شده است. در این پژوهش از مولفه سازگاری اجتماعی استفاده شد. ترکمن و همکاران (۲۰۱۸) ضریب آلفای کرونباخ را ۰/۸۱ و روایی همگرایی آن با مقیاس سازگاری اجتماعی کالیفرنیا را ۰/۹۱ به دست آوردند. ضریب آلفای کرونباخ در این پژوهش ۰/۸۷ به دست آمد.

پرسشنامه خودآگاهی^۴ (SAQ): این پرسشنامه توسط کوپر (۱۹۹۷) تدوین و اعتباریابی شده و دارای ۲۵ عبارت است که بر اساس طیف پنج درجه‌ای لیکرت از اصلاً (صفر) تا خیلی خوب (۴) نمره‌گذاری می‌شوند. نمره بالاتر به معنای خودآگاهی بیشتر است. روایی محتوایی در مطالعه اصلی مورد تأیید قرار گرفته و پایایی آن با آلفای کرونباخ ۰/۸۹ محاسبه شد. در مطالعه بختیاری (۱۳۸۹) روایی محتوایی مورد تأیید قرار گرفته است. پایایی بازآزمایی ۰/۷۴ و آلفای کرونباخ نیز ۰/۸۴ گزارش شد (کردنوبایی و همکاران، ۱۳۹۲). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۷۶ بدست آمد.

1. the Generalized Problematic Internet Use Scale (GPIUS2)

2. the Parental Bonding Instrument (PBI)

3. the Bell Adjustment Inventory (BAI)

4. the Self-Awareness Questionnaire (SAQ)

داده‌ها با استفاده از تحلیل رگرسیون و ضریب همبستگی پیرسون و با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۲۳ تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها

توصیف جمعیت‌شناختی نشان داد که ۱۴۳ نفر ۱۶ ساله (۳۷/۶ درصد)، ۱۱۲ نفر ۱۷ ساله (۲۹/۵ درصد) و ۱۲۵ نفر ۱۸ ساله (۳۲/۹ درصد) بودند. میانگین و انحراف معیار سن شرکت‌کنندگان به ترتیب ۱۶/۹۵ و ۰/۸۷ بود. در خصوص وضعیت اقتصادی ۳۸/۵ درصد خود را ضعیف، ۵۵/۳ درصد متوسط و ۶/۲ درصد وضعیت اقتصادی خود را در سطح بالا ارزیابی کردند.

در ابتدا به غربالگری داده‌ها پرداخته شد. نتایج نشان داد که داده گمشده و پرتی وجود ندارد. شاخص‌های توصیفی متغیرها در جدول آورده شده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین	انحراف معیار	کجی	کشیدگی
مراقبت	۱۳/۳۷	۴/۰۸	۰/۵۳	۰/۴۲
حمایت افراطی	۲۷/۷۳	۵/۱۷	۰/۴۶	-۰/۱۷
سازگاری اجتماعی	۱۵/۱۸	۴/۸۶	۰/۷۲	۰/۳۸
خودآگاهی	۲۳/۷۶	۵/۹۸	۰/۳۶	۰/۳۹
ترجیح تعامل اجتماعی آنلاین	۲۰/۹۶	۳/۱۴	-۰/۶۲	۰/۲۱
تنظیم خلق و خو	۱۷/۴۳	۱/۸۵	-۰/۴۱	۰/۱۹
اشتغال ذهنی	۱۹/۵۲	۲/۶۴	۰/۶۳	۰/۲۴
استفاده جبری از اینترنت	۱۸/۷۲	۲/۸۰	۰/۶۳	۰/۲۶
پیامدهای منفی	۲۱/۱۷	۲/۹۷	۰/۳۸	۰/۵۲

جدول ۱ نشان داد که مقدار کجی و کشیدگی برای همه متغیرها بین ۲+ و ۲- قرار دارد که نشان دهنده توزیع نرمال متغیرهای پژوهش است و یکی از مفروضه‌های استفاده از آزمون‌های پارامتریک رگرسیون چندگانه تایید شد. همخطی متغیرهای پیش‌بین با استفاده از آماره تحمل و تورم واریانس بررسی شد و نتایج نشان داد که آماره تحمل از ۰/۳۹ تا ۰/۷۴ و تورم واریانس از ۲/۸۳ تا ۴/۱۷ در تغییر است. نتایج تحلیل رگرسیون تک‌متغیره و چندگانه همزمان در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲. نتایج رگرسیون پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین بر اساس پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی

متغیرهای پیش‌بین	R	R ²	F	سطح معناداری	β	t	سطح معناداری
پیوندهای والدینی	۰/۴۳	۰/۲۸	۲۶/۱۰	۰/۰۰۱	-۰/۲۸	۲/۲۸	۰/۰۰۱
سازگاری اجتماعی	۰/۳۳	۰/۱۶	۱۵/۸۴	۰/۰۰۱	-۰/۳۲	۳/۱۷	۰/۰۰۱
خودآگاهی	۰/۳۸	۰/۲۰	۲۱/۹۶	۰/۰۰۱	-۰/۳۹	۴/۰۵	۰/۰۰۱
پیوندهای والدینی	۰/۶۴	۰/۴۴	۳۸/۷۷	۰/۰۰۱	-۰/۳۲	۳/۵۲	۰/۰۰۱
سازگاری اجتماعی					-۰/۳۳	۳/۵۴	۰/۰۰۱
خودآگاهی							

جدول ۲ نشان می‌دهد که پیوندهای والدینی به‌تنهایی ۲۸ درصد، سازگاری اجتماعی به‌تنهایی ۱۶ درصد و خودآگاهی به‌تنهایی ۲۰ درصد از واریانس نمرات رفتارهای پرخطر آنلاین را تبیین می‌کنند. نتایج رگرسیون

چندمتغیره نشان داد که پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی در مجموع ۴۴ درصد از واریانس نمرات رفتارهای پرخطر آنلاین را تبیین می‌کنند. پیوندهای والدینی ($\beta = -0.30$)، سازگاری اجتماعی ($\beta = -0.33$) و خودآگاهی ($\beta = -0.33$) قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان می‌باشند. همه متغیرهای پیش‌بینی کننده منفی متغیر ملاک هستند.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین براساس پیوندهای والدینی، سازگاری اجتماعی و خودآگاهی در نوجوانان شهر شیراز انجام شد. نتایج نشان داد که پیوندهای والدینی به طور منفی و معناداری قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین در نوجوانان هستند. این یافته با پژوهش‌های لیو و همکاران (۲۰۱۹)، عباسی و همکاران (۱۳۹۷)، کهنسال نالکیاشری و همکاران (۱۴۰۱) و دریانورد و باقریان (۱۴۰۲) از جهاتی همسو و با نتایج پژوهش ایمران و همکاران (۲۰۲۳) ناهمسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که فرزندان که با سبک مراقبت رشد می‌کنند ارتباطشان بر اساس اعتماد، صمیمیت، گرمی، گویایی و تعادل است. افراد دارای سبک مراقبت از سطح بالایی از عزت نفس برخوردار هستند (جوزف و کوتیان، ۲۰۲۲) و این عزت نفس بالا می‌تواند نوجوانان را از بسیاری رفتارهای پرخطر دور نگهدارد. علاوه بر این، سبک مراقبت باعث ایجاد مکانیسم‌های مقابله‌ای رشد یافته در فرزندان می‌شود (رافاگناتو و همکاران، ۲۰۲۱) و زمانی که نوجوانان در موقعیت‌های استرس آور و بالقوه پرخطر قرار می‌گیرند، از مکانیسم‌های مقابله‌ای رشد یافته استفاده می‌کنند. سبک مراقبت به طور معناداری با پیامدهای مثبت مانند سلامت روانی، ارزش خود، سطوح پایین نشانه‌های افسردگی، پیشرفت اجتماعی، تحصیلی و سازگاری شغلی مرتبط است (لیو و همکاران، ۲۰۱۹). همه این عوامل می‌توانند در بروز رفتارهای پرخطر آنلاین نوجوانان نقش داشته باشند. همچنین سبک والدگری حمایت افراطی، که معمولاً با سطوح بالای درگیری و حفاظت مشخص می‌شود، می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر رفتارهای آنلاین فرزندان داشته باشد. این سبک والدگری با عناصری از والدگری هلیکوپتری (وانگ و همکاران، ۲۰۲۳) و والدگری سهل‌انگار (لیو و همکاران، ۲۰۲۴) همپوشانی دارد و منجر به نتایج مختلفی در تعاملات نوجوانان در محیط اینترنت می‌شود. نوجوانانی که در محیط‌هایی با حمایت بیش از حد بزرگ می‌شوند ممکن است به عنوان نوعی شورش یا کاوش، در زمان‌هایی که بدون نظارت به اینترنت دسترسی پیدا می‌کنند، رفتارهای پرخطر آنلاین مانند اشتراک گذاری اطلاعات شخصی یا تعامل با افراد ناشناس انجام دهند. زمانی که والدین اجازه نمی‌دهند کودکان تصمیماتی درباره فعالیت‌های آنلاین خود بگیرند، آن‌ها ممکن است در ارزیابی مؤثر خطرات دچار مشکل شوند؛ چرا که تجربه لازم برای ارزیابی ایمنی اقدامات خود را ندارند. علاوه بر این حمایت افراطی می‌تواند منجر به ترس از اشتباه کردن شود (یانگ و تالی، ۲۰۲۲) که باعث می‌شود فرزندان یا از تعامل با فناوری به طور کلی اجتناب کنند یا هنگام تعامل، به طور ناگهانی عمل کنند. این دوگانگی می‌تواند در رفتارهای پرخطر نمایان شود زیرا آن‌ها به دنبال تأیید یا هیجان آنلاین هستند.

دیگر نتایج پژوهش نشان داد که سازگاری اجتماعی به طور منفی و معناداری قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین در نوجوانان است. این یافته با پژوهش‌های بارنلی و کاوی (۲۰۱۸)، قربانی و خسروی (۱۳۹۶) و خانجانی و صداقتی فرد (۱۴۰۰) از جهاتی همسو و با نتایج پژوهش‌های سوادکوهی و همکاران (۱۳۹۹) ناهمسو است. در تبیین این نتیجه می‌توان گفت که همانطور که نتایج پژوهش بارنلی و کاوی (۲۰۱۸) نشان می‌دهد در نوجوانی رشد روانی-اجتماعی از تحول ساده به تحول عمیق و کیفی تبدیل می‌شود و نوجوان با به کارگیری مهارت‌های اجتماعی

و دستیابی به سازگاری اجتماعی می‌تواند جایگاه خود را در مراودات اجتماعی و ارتباط با همسالان خود و بزرگسالان در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی پیدا کند و رفتارهای صحیح و بالغانه از خود نشان دهد. سازگاری یا قابلیت انطباقی، توانایی فرد را جهت برآورده سازی و کنار آمدن با فشارهای روانی و مشکلات، همراه با حداقل بی‌نظمی در جریان مداوم زندگی که پیامدهای فوری و دراز مدت رفتار را در برمی‌گیرد، افزایش می‌دهد (ماسناری و همکاران، ۲۰۲۲). این توانایی‌ها باعث می‌شوند عملکرد نوجوانان در فضای مجازی با دقت و به طور مناسب انجام شود. اما نوجوانانی که دارای سازگاری اجتماعی ضعیف هستند، به دلیل احساس تنهایی یا عزت نفس پایین، ممکن است بیشتر به رفتارهای پرخطر آنلاین روی آورند. برعکس، افرادی که دارای سازگاری اجتماعی بهتری هستند، تمایل دارند رفتارهای سالم‌تری از خود نشان دهند، زیرا کمتر تحت تأثیر احساسات منفی و فشار همسالان قرار می‌گیرند. همچنین نوجوانانی که با مشکلات سازگاری اجتماعی مواجه هستند ممکن است به دلیل محدودیت فرصت‌های تعامل اجتماعی، کمتر در رفتارهای پرخطر شرکت کنند. این نشان‌دهنده نقش دوگانه‌ای است که در آن سازگاری اجتماعی ضعیف می‌تواند هم آسیب‌پذیری نسبت به رفتارهای پرخطر را افزایش دهد و هم به عنوان یک عامل محافظتی عمل کند.

دیگر نتایج پژوهش حاکی از آن بود که خودآگاهی به طور منفی و معناداری قادر به پیش‌بینی رفتارهای پرخطر آنلاین در نوجوانان است. این یافته با پژوهش‌های کابکچی (۲۰۱۹)، پورسعید اصفهانی و همکاران (۱۴۰۰) و اسماعیل زاده (۱۴۰۲) از جهاتی همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که آگاهی از خود به نوجوانان کمک می‌کند با توانایی‌ها و ضعف‌ها و سایر خصوصیت خود آشنا شود. این خودآگاهی به شخص نشان می‌دهد که چگونه می‌تواند احساس‌های خود را بشناسد، از وجود آنها آگاه شده و در زمان لازم آنها را کنترل کند تا از بروز رفتارهای پرخطر آنلاین پیشگیری کند. می‌توان گفت خودآگاهی یکی از مهارت‌های اساسی زندگی است که در سازگاری با محیط در حال تغییر، به نوجوانان کمک می‌کند و شانس آنها را برای سلامت عمومی افزایش می‌دهد. خودآگاهی، مهارتی است که به فرد کمک می‌کند تا بتواند شناخت بیشتری در مورد خود، خصوصیات، نیازها، خواسته‌ها، اهداف، نقاط قوت، نقاط بهبود، احساس‌ها، ارزش‌ها و هویت خود بیابد (کابکچی، ۲۰۱۹). این عوامل سبب می‌شود نوجوانان هویت‌یابی را به‌طور موثری به انجام برسانند. دستیابی و کسب یک هویت سالم باعث می‌شود زندگی بزرگسالی بر پایه‌های محکم و قوی بنا شود و فرد را از انجام رفتارهای پرخطر دور نگه‌دارد. خودآگاهی به‌طور فعال در حال کنترل احساس خشم افراد است و این نخستین گام در کسب کنترل خود و جلوگیری از انجام رفتارهای ناسالم از جمله رفتارهای پرخطر آنلاین است. خودآگاهی با آگاهی از خطر و خودکارآمدی که دو مؤلفه حیاتی در ترویج رفتارهای ایمن آنلاین هستند پیوند دارد (مرتز و همکاران، ۲۰۲۲). می‌توان گفت نوجوانانی که از خطرات بالقوه آگاه هستند، بیشتر احتمال دارد اقداماتی برای محافظت از خود انجام دهند. این افراد ممکن است به واسطه خودکارآمدی بالا بتوانند به طور مؤثری خطرات مرتبط با فعالیت‌های آنلاین را مدیریت کنند.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به این موضوع اشاره کرد که پژوهش مقطعی بوده است و نتایج حاصل شده تنها نمایانگر معنادار بودن آن در بین گروه‌های تحت بررسی است. وضعیت فرهنگی و انگیزشی شرکت‌کنندگان نیز کنترل نشده است. در نتیجه در تعمیم نتایج جوانب احتیاط باید رعایت گردد. پیشنهاد می‌شود پژوهش‌های آتی در جوامع آماری مختلف انجام شود. نتایج این پژوهش می‌تواند مورد استفاده خانواده‌ها و مشاوران مدارس و نوجوانان قرار گیرد. مشاوران و روان‌درمانگران می‌توانند با بهره‌گیری از نتایج این پژوهش برای نوجوانانی که دچار رفتارهای پرخطر آنلاین هستند، برنامه‌ریزی‌های بهتری انجام دهند.

ملاحظات اخلاقی

در ابتدای امر و پس از توضیح اهداف پژوهش از تمامی شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه اخذ شد. موازین اخلاقی در طول انجام پژوهش رعایت شده و به آزمودنی‌ها اطمینان داده شد که اطلاعات مربوط به ایشان به صورت محرمانه نگهداری می‌شود.

حمایت مالی و سپاسگزاری

این پژوهش بدون دریافت حمایت مالی انجام شده است. نویسندگان از تمامی شرکت‌کنندگان و کسانی که در انجام پژوهش یاری رساندند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آورند.

تعارض منافع

در این مقاله هیچ گونه تعارض منافی وجود ندارد.

منابع

- ابراهیم تبارگردودباری، اسفندیار، عمادیان، سیده علیا، و میرزاییان، بهرام. (۱۴۰۰). اثربخشی برنامه آموزش خانواده بر پیوند والدینی و رفتارهای پرخطر نوجوانان. *ابن سینا، ۲۳ (۳)*، ۴۳-۵۱. <http://dx.doi.org/10.22034/23.3.43>
- احمدپور، جمال، اصغری، سیده زهرا، سلطانین، علیرضا، محمدی، یونس، و پورالعجل، جلال. (۱۳۹۷). بررسی روایی و پایایی ویرایش فارسی پرسشنامه استفاده آسیب‌زا از اینترنت. *مجله اپیدمیولوژی ایران، ۱۴ (۱)*، ۶۲-۵۳. [URL: http://irje.tums.ac.ir/article-1-5964-fa.html](http://irje.tums.ac.ir/article-1-5964-fa.html)
- اسماعیل زاده، مهرداد. (۱۴۰۲). بررسی میزان آگاهی از رفتارهای پرخطر و مهارت‌های خود مراقبتی در دانش‌آموزان مدرسه شهید ابراهیم زاده رزمغان شهرستان شیروان سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲. *ششمین همایش بین‌المللی روانشناسی، علوم تربیتی و مطالعات اجتماعی، همدان*. [URL: https://civilica.com/doc/1968050](https://civilica.com/doc/1968050)
- بهزادی، بهناز، سروقد، سیروس، و سامانی، سیامک. (۱۳۹۰). تحلیل عامل تأییدی بر نسخه فارسی مقیاس پیوند والدینی پارکر. *روشها و مدل‌های روان‌شناختی، ۲ (۶)*، ۸۱-۹۸. [URL: http://ensani.ir/fa/article/348069/](http://ensani.ir/fa/article/348069/)
- پورسعید اصفهانی، مهنوش، شریفی، حمیده، و اکرمی، ناهید. (۱۴۰۰). پیش‌بینی رفتار پرخطر بر اساس تمایز یافتگی خود و مشکلات بین فردی در دانشجویان دختر. *رویش روان‌شناسی، ۱۰ (۳)*، ۶۴-۵۵. [URL: http://frooyesh.ir/article-1-2529-fa.html](http://frooyesh.ir/article-1-2529-fa.html)
- ثابتیان، غزال، و صدری، مسعود. (۱۴۰۲). بررسی رابطه بین اعتیاد به اینترنت با میزان افسردگی و اضطراب نوجوانان. *پنجمین کنفرانس ملی نوآوری و تحقیق در روانشناسی، حقوق و مدیریت فرهنگی، تهران*. [URL: https://civilica.com/doc/1751336](https://civilica.com/doc/1751336)
- خانجانی، زهرا، و صداقتی فرد، مجتبی. (۱۴۰۰). بررسی رابطه بین سازگاری اجتماعی با رفتارهای پرخطر جنسی در دانش‌آموزان دختر مقطع دبیرستان. *مطالعات روان‌شناختی نوجوان و جوان، ۱ (۲)*، ۱۱۶-۱۰۸. <https://www.doi.org/10.52547/jspnay.2.1.108>
- دریانورد، آرزو السادات، و باقریان، شعبانعلی. (۱۴۰۲). رابطه سبک‌های فرزندپروری با گرایش به رفتار پرخطر در دانش‌آموزان متوسطه اول شهرستان بابل. *شانزدهمین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، مشاوره و علوم تربیتی*. [URL: https://civilica.com/doc/1690009](https://civilica.com/doc/1690009)
- سوادکوهی، علیرضا، شریفی، مسعود، و شکری، امید. (۱۳۹۹). تأثیر سازگاری عاطفی و اجتماعی بر رفتارهای پرخطر آنلاین دانش‌آموزان متوسطه اول. *دانش و پژوهش در روان‌شناسی کاربردی، ۲۱ (۲)*، ۶۴-۷۴. <https://doi.org/10.30486/jsrp.2020.1894981.2355>
- سیدقلعه، فاطمه سادات، طالبی، نرجس، خوش‌گفتار، محدثه، و پیرزاده، آسیه. (۱۴۰۱). بررسی شیوع اعتیاد به اینترنت و برخی عوامل مرتبط با آن در دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان طی سال‌های ۱۳۹۸-۹۹. *مجله تحقیقات نظام سلامت، ۱۸ (۱)*، ۷-۱. <http://dx.doi.org/10.48305/jhsr.v18i1.1441>

- شهابی نژاد، وحید، حدادی، آریتا، عظیمی، شهلا و ناصری قره کوشن، سرور. (۱۴۰۲). خودآگاهی و خودشناسی هدفمندی دختران نوجوان. *فصلنامه تحقیقات راهبردی در تعلیم و آموزش و پرورش*، ۲۱(۲)، ۴۸۳-۵۰۱. URL: <https://civilica.com/doc/1838510>
- عباداتی، لیل، و عباداتی، نرجس. (۱۴۰۱). بررسی رابطه طر حواره جنسیتی و سازگاری اجتماعی نوجوانان. *فصلنامه زن و جامعه*، ۱۳(۵۰)، ۱۲-۱. <https://doi.org/10.30495/jzv.2022.24292.3166>
- عباسی، عباداله، رجایی، علیرضا، بیاضی، محمد حسین، و جعفریان یسار، حمید. (۱۳۹۷). پیش‌بینی گرایش نوجوانان به رفتارهای پرخطر بر اساس سبک‌های فرزندپروری و سبک زندگی سلامت. *مجله دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی مشهد*، ۵۱(۵)، ۳۰۴۶-۳۰۳۴. <https://doi.org/10.22038/mjms.2021.18712>
- قربانی، علیرضا، و خسروی، مصطفی. (۱۳۹۶). رفتارهای پرخطر پیامد عضویت در شبکه‌های مجازی (مورد مطالعه: دانشجویان دانشگاه پیام نور مرکز گنبد کاووس). *بررسی مسائل اجتماعی ایران (فصلنامه علوم اجتماعی)*، ۸(۲)، ۱۶۹-۱۴۹. <https://doi.org/10.22059/ijsp.2018.65057>
- کرد نوقابی، رسول، جهان، فائزه، و بختیاری، ایرج. (۱۹۳۲). مقایسه اثربخشی روشهای آموزشی سخنرانی و بحث گروهی بر یادگیری مهارت خودآگاهی دانش آموز. *خانواده و پژوهش*، ۱۰(۴)، ۱۲۰-۱۰۱. URL: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.26766728.1392.10.4.6.5>
- کریمی مقدم، حسین، قاسم زاده، سوگند، و ارجمندینا، علی اکبر. (۱۴۰۲). اثربخشی فرزندپروری مبتنی بر طر حواره بر تاب‌آوری نوجوانان با مشکلات رفتاری. *پژوهش‌های کاربردی روان‌شناختی*، ۱۴(۲)، ۲۲۹-۲۱۷. <https://doi.org/10.22059/japr.2023.343884.644286>
- کهنسال نالکیاشری، سعیده، اسدی مجره، سامره، و اکبری، بهمن. (۱۴۰۱). ارائه مدل ساختاری رابطه سبک‌های فرزند پروری ادراک شده با رفتارهای پر خطر از راه میانجی‌گری تاب‌آوری و تنظیم هیجان در نوجوانان. *روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی*، ۱۳(۴۷)، ۱۱۶-۱۰۱. <https://doi.org/10.30495/jpmm.2022.28995.3493>
- هاشمی، شادی، ابویی، آزاده، و سعیدمنش، محسن. (۱۴۰۱). مدل معادله ساختاری روابط بین خودآگاهی هیجانی نوجوانان و استرس والدگری، سبک فرزندپروری و خودانتقادی والدین. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روان‌شناختی*، ۱۷(۶۷)، ۲۷۶-۲۶۹. <https://doi.org/10.22034/jmpr.2022.15305>

References

- Abbasi, E., Rajaei, A., Bayazi, M. H., and Jafarian Yasar, H. (2017). Predicting teenagers' tendency to risky behaviors based on parenting styles and healthy lifestyle. *Journal of the Faculty of Medicine of Mashhad University of Medical Sciences*, 61(5), 3034-3046. (In Persian) <https://doi.org/10.22038/mjms.2021.18712>
- Ahmadpour, J., Asghari, S. Z., Soltanian, A., Mohammadi, Y., & Pouralajl, J. (2017). Checking the validity and reliability of the Persian version of the questionnaire of harmful use of the Internet. *Iranian Journal of Epidemiology*, 14(1), 53-62. (In Persian) URL: <http://irje.tums.ac.ir/article-1-5964-fa.html>
- Ahmead, M., El Sharif, N. & Abuiram, I. (2024). Risky online behaviors and cybercrime awareness among undergraduate students at Al Quds University: a cross-sectional study. *Crime Science*, 13(1), 29. <https://doi.org/10.1186/s40163-024-00230-w>
- Akmalovna, U. S. (2022). Psychological Features of Self-Awareness in Early Adolescence. *Zien Journal of Social Sciences and Humanities*, 6, 114-116. URL: <https://zienjournals.com/index.php/zjssh/article/view/1104>
- Antonopoulou, H. (2024). The value of emotional intelligence: self-awareness, self-regulation, motivation, and empathy as key components. *Technium Education and Humanities*, 8, 78-92. <https://doi.org/10.47577/teh.v8i.9719>
- Behzadi, B., Sarvqad, S., & Samani, S. (2011). Confirmatory factor analysis on the Farsi version of the Parker Parental Attachment Scale. *Psychological methods and models*, 2(6), 81-98 (In Persian). URL: <http://ensani.ir/fa/article/348069/>
- Bernard, D. M. (2023). Emotional Literacy and Self-Awareness in Adolescents: Exploring Brené Brown's Atlas of the Heart for Schools. *Ciencia Latina Revista Científica Multidisciplinar*, 7(3), 6775-6798. http://dx.doi.org/10.37811/cl_rcm.v7i3.6673
- Bornstein, M. H., Cluver, L., Deater-Deckard, K., Hill, N. E., Jager, J., Krutikova, S., ... & Yoshikawa, H. (2022). The future of parenting programs: I design. *Parenting*, 22(3), 201-234. <https://doi.org/10.1080/15295192.2022.2087040>

- Bowlby, J. (2005). Attachment and loss: Separation, anger and anxiety. London: Pamlico. URL: [semanticscholar.org/paper/Separation%3A-Anxiety-and-Anger-Bowlby](https://www.semanticscholar.org/paper/Separation%3A-Anxiety-and-Anger-Bowlby)
- Branley, D., & Covey, J. (2018). Risky Behavior Via Social Media: The Role of Reasoned and Social Reactive Pathways. *Computers in Human Behavior*, 78, 183-191. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2017.09.036>
- Campbell, R., Wright, C., Hickman, M., Kipping, R. R., Smith, M., Poulou, T., & Heron, J. (2020). Multiple risk behaviour in adolescence is associated with substantial adverse health and social outcomes in early adulthood: Findings from a prospective birth cohort study. *Preventive Medicine*, 138, 106157. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2020.106157>
- Caplan, S. E. (2010). Theory and measurement of generalized problematic Internet use: A two-step approach. *Computers In Human Behavior*, 26(5), 1089-1097. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.03.012>
- Copper, R.K. (1997). Applying emotional intelligence in the workplace. *Training & Development*, 51(12), 31-38. URL: <https://scholar.google.com/Copper1997>
- D'Agata, M. T., & Kwantes, P. J. (2020). Personality factors predicting disinhibited and risky online behaviors. *Journal of Individual Differences*. 19(2), 653-665. <https://doi.org/10.1027/1614-0001/a000321>
- Daryanvard, A., & Bagherian, Sh. (2023). The relationship between parenting styles and the tendency to risky behavior in high school students of Babol city. The 16th International Conference on Psychology, Counseling and Educational Sciences. (In Persian). URL: <https://civilica.com/doc/1690009>
- Di Dio, C., Manzi, F., Miraglia, L., Gummerum, M., Bigozzi, S., Massaro, D., & Marchetti, A. (2023). Virtual agents and risk-taking behavior in adolescence: the twofold nature of nudging. *Scientific reports*, 13(1), 11242. <http://dx.doi.org/10.1038/s41598-023-38399-w>
- Ebadati, L., & Ebadati, N. (2022). Examining the relationship between gender schema and social adjustment of adolescents. *Women and Society Quarterly*, 13(50), 1-12 (In Persian). <https://doi.org/10.30495/jzv.2022.24292.3166>
- Ebrahimitabar Gerdroodbari, E., Emadian, S. O., Mirzaeian, B. (2021). The effectiveness of family education classes on parental bonding and high-risk behaviors among adolescents. *EBNESINA*, 23(3), 43-51 (In Persian). <http://dx.doi.org/10.22034/23.3.43>
- Esmail Zadeh, M. (2023). Studying the level of awareness of risky behaviors and self-care skills among students of Shahid Ebrahim Zadeh Razmaghan School, Shirvan city, academic year 1403-1402. *Sixth International Conference on Psychology, Educational Sciences and Social Studies*, Hamadan (In Persian). URL: <https://civilica.com/doc/1968050>
- Evans, S., Moloney, C., Seidman, L. C., Zeltzer, L. K., & Tsao, J. C. I. (2018). Parental Bonding in Adolescents With and Without Chronic Pain. *Journal of pediatric psychology*, 43(3), 276-284. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1093/jpepsy/jsx110>
- Fitzpatrick, C. (2024). Adolescent internet use and symptoms of depression: a rejoinder. *Psychological Medicine*, 54(11), 3199-3200. <https://doi.org/10.1017/S0033291724000412>
- Gómez-Guadix, M., Borrajo, E., & Almendros, C. (2016). Risky online behaviors among adolescents: Longitudinal relations among problematic Internet use, cyberbullying perpetration, and meeting strangers online. *Journal of Behavioral Addictions*, 5(1), 100-107. <https://doi.org/10.1556/2006.5.2016.013>
- Ghorbani, A., & Khosravi, M. (2017). Risky behaviors as a result of membership in virtual networks (case study: students of Payam Noor University, Kavos Dome Center). *Review of Iran's Social Issues (Social Sciences Quarterly)*, 8(2), 149-169. (In Persian) <https://doi.org/10.22059/ijsp.2018.65057>
- Hashemi, Sh., Abuei, A., & Saeedmanesh, M. (2022). Structural equation model of relationships between adolescents' emotional self-awareness and parenting stress, parenting style and parental self-criticism. *New Psychological Research Quarterly*, 17(67): 269-276 (In Persian). <https://doi.org/10.22034/jmpr.2022.15305>
- Imran, A., Khanom, N., & Rahman, A. (2023). Parental Perception of Children's Online Behaviour: A Study on Ethnic Communities in Australia. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 20(7), 5342. <https://doi.org/10.3390/ijerph20075342>
- Joseph, S. V., & Kotian, D. S. (2022). A Systematic Review on the Role of Parental Bonding in Adolescent Psychosocial Development. *International Journal of Management, Technology, and Social Sciences (IJMTS)*, 7(2), 2581-6012. URL: <https://ssrn.com/abstract=4715876>
- Kabakci, O. F. (2019). Prediction of risky behaviors in adolescents: effect of character strengths and being virtuous. *European Journal of Educational Research*, 8(2), 501-513. <https://doi.org/10.12973/EU-JER.8.2.501>

- Kalinin, V., & Edguer, N. (2023). The Effects of Self-Control and Self-Awareness on Social Media Usage, Self-Esteem, and Affect. *Eureka*, 8(1), 482-491. <http://dx.doi.org/10.29173/eureka28781>
- Karimi Moghadam, H., Ghasemzadeh, S., & Arjmandnia, A. A. (2023). The Effectiveness of a Schema-based Parenting Program on Adolescents with Behavioral Problems' Resilience. *Journal of Applied Psychological Research*, 14(2), 217-229. (In Persian). <https://doi.org/10.22059/japr.2023.343884.644286>
- Khanjani, Z., & Sedaghati Fard, M. (2021). Investigating the relationship between social adaptation and high-risk sexual behaviors in female high school students. *Adolescent and young psychological studies*. 1(2), 108-116. (In Persian) <https://www.doi.org/10.52547/jspnay.2.1.108>
- Kohansal nalkiashari, S., Asadi Mujara, S., & Akbari, B. (2022). Presenting a structural model of the relationship between perceived parenting styles and high-risk behaviors through mediation of resilience and emotion regulation in adolescents. *Psychological Models and Methods*, 13(47), 101-116. (In Persian) <https://doi.org/10.30495/jpmm.2022.28995.3493>
- Kordnoghi, R., Jahan, F., & Bakhtiari, I. (201). The Effectiveness of Lecture Methods of Instruction and Group Discussion in Learning Self-Awareness Skill among Students. *Quartaly Journal of Family and Research*, 10(4), 101-120(In Persian). URL: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.1.26766728.1392.10.4.6.5>
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610. <https://psycnet.apa.org/record/1971-03263-001>
- Liu, L., Wang, N., & Tian, L. (2019). The Parent-Adolescent Relationship and Risk-Taking Behaviors Among Chinese Adolescents: The Moderating Role of Self-Control. *Frontiers In Psychology*, 10, 542. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2019.00542>
- Liu, Z., Cheng, H., Guan, H., Yang, X., & Chen, Z. (2024). Effect of paternal-maternal parenting styles on college students' internet addiction of different genders: The mediating role of life satisfaction. *PLoS One*, 19(5), e0303554. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0303554>
- Livingstone S., Smith P. K. (2014). Annual Research Review: Harms experienced by child users of online and mobile technologies: The nature, prevalence and management of sexual and aggressive risks in the digital age. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 55, 635-654. <https://doi.org/10.1111/jcpp.12197>
- Masnari, O., Neuhaus, K., Schiestl, C., & Landolt, M. A. (2022). Psychosocial health and psychological adjustment in adolescents and young adults with congenital melanocytic nevi: Analysis of self-reports. *Frontiers In Psychology*, 13, 911830. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.911830>
- Mertens, E. C., Deković, M., Van Londen, M., & Reitz, E. (2022). Parallel changes in positive youth development and self-awareness: The role of emotional self-regulation, self-esteem, and self-reflection. *Prevention Science*, 23(4), 502-512. <https://doi.org/10.1007/s11121-022-01345-9>
- Parker, G., Tupling, H., and Brown, L.B. (1979). A Parental Bonding Instrument. *British Journal of Medical Psychology*, 52, 1-10. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.2044-8341.1979.tb02487.x>
- Patil, V. S., & Patil, M. (2023). Assessment of social adjustment level among secondary school students. *IJMRA*, 6(3), 1073-1075. <http://dx.doi.org/10.47191/ijmra/v6-i3-27>
- Peets, K., Hodges, E. V. E., & Kikas, E. (2022). Social adjustment of approach-oriented adolescents varies depending on their avoidance orientation. *Personality and Individual Differences*, 199, 111844. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2022.111844>
- Poursaeid Esfahani M, Sharifi H, Akrami N. (2021). Predicting high-risk behavior based on self-differentiation and interpersonal problems in female students. *Rooyesh*. 10(3), 55-64. (In Persian). URL: <http://frooyesh.ir/article-1-2529-fa.html>
- Raffagnato, A., Angelico, C., Fasolato, R., Sale, E., Gatta, M., & Miscioscia, M. (2021). Parental Bonding and Children's Psychopathology: A Transgenerational View Point. *Children (Basel, Switzerland)*, 8(11), 1012. <https://doi.org/10.3390/children8111012>
- Sabetian, G., & Sadri, M. (2023). Investigating the relationship between Internet addiction and the level of depression and anxiety of adolescents. The 5th National Innovation and Research Conference in Psychology, Law and Cultural Management, Tehran. (In Persian). URL: <https://civilica.com/doc/1751336>
- Samadieh, H., & Khamesan, A. (2025). A Serial Mediation Model of Perceived Social Class and Cyberbullying: The Role of Subjective Vitality in Friendship Relations and Psychological Distress. *Iranian Journal of Psychiatry*, 20(1), 29-38. <https://doi.org/10.18502/ijps.v20i1.17399>
- Santos, R. M. S., Mendes, C. G., Sen Bressani, G. Y., de Alcantara Ventura, S., de Almeida Nogueira, Y. J., de Miranda, D. M., & Romano-Silva, M. A. (2023). The associations between screen time and mental health in adolescents: a systematic review. *BMC psychology*, 11(1), 127. <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01166-7>

- Savadkoohi, A., Sharifi, M., & Shukri, O. (2019). The effect of emotional and social adjustment on high school students' online risky behaviors. *Knowledge and Research in Applied Psychology*, 21(2), 64-74. (In Persian) <https://doi.org/10.30486/jsrp.2020.1894981.2355>
- Sayyed-Ghaleh F, S., Talebi, N., Khoshgoftar, M., & Pirzadeh, A. (2022). Prevalence of Internet Addiction and Some Related Factors in Students of Isfahan University of Medical Sciences, Iran, in 2019-2020. *Journal of Health System Research*, 18(1), 1-7 (In Persian). <http://dx.doi.org/10.48305/jhsr.v18i1.1441>
- Shahabinejad, V., Haddadi, A., Azimi, Sh., & Naseri Qarekoshan, S. (2023). Self-awareness and purposeful self-knowledge of adolescent girls. *Quarterly Journal of Strategic Research in Education*, 1(2), 483-50. (In Persian). URL: <https://civilica.com/doc/1838510>
- Smorti, M., Guarnieri, S., Ingoglia, S. (2014). The parental bond, resistance to peer influence, and risky driving in adolescence. *Transportation Research Part F: Traffic Psychology and Behaviour*, 22, 184-195. <https://doi.org/10.1016/j.trf.2013.12.001>
- Torkaman, M., Miri, S., & Farokhzadian, J. (2020). Relationship between adaptation and self-esteem in addicted female prisoners in the south east of Iran. *International Journal of Adolescent Medicine and Health*, 32(4), 224-39. <http://dx.doi.org/10.1515/ijamh-2017-0168>
- Tsui, Y. Y., & Cheng, C. (2021). Internet Gaming Disorder, Risky Online Behaviour, and Mental Health in Hong Kong Adolescents: The Beneficial Role of Psychological Resilience. *Frontiers in psychiatry*, 12, 722353. <https://doi.org/10.3389/fpsy.2021.722353>
- Vanchugova, D., Norman, H., & Elliot, M. J. (2022). Measuring the association between fathers' involvement and risky behaviours in adolescence. *Social Science Research*, 108, 102749. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2022.102749>
- Vente, T., Daley, M., Killmeyer, E., & Grubb, L. K. (2020). Association of social media use and high-risk behaviors in adolescents: Cross-sectional study. *JMIR Pediatrics and Parenting*, 3(1), e18043. <https://doi.org/10.2196/18043>
- Wang, H., Deng, Y., Li, M., Tao, Z., & Yu, C. (2023). Parental Psychological Control, the Parent-Adolescent Relationship, and Non-suicidal Self-Injury Among Chinese Adolescents: The Moderating Effect of the Oxytocin Receptor Gene rs53576 Polymorphism. *Child Psychiatry & Human Development*, 1-8. <http://dx.doi.org/10.1007/s10578-023-01646-2>
- Xie, X., Cheng, H., & Chen, Z. (2023). Anxiety predicts internet addiction, which predicts depression among male college students: A cross-lagged comparison by sex. *Frontiers in Psychology*, 13, 1102066. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1102066>
- Ye, X. L., Zhang, W., & Zhao, F. F. (2023). Depression and internet addiction among adolescents: a meta-analysis. *Psychiatry Research*, 115311. <https://doi.org/10.1016/j.psychres.2023.115311>
- Young K. S., de Abreu C. N. (2011). *Internet addiction: A handbook and guide to evaluation and treatment*. Hoboken, NJ: John Wiley & Sons Inc. URL: <https://psycnet.apa.org/record/2010-22949-000>
- Young, R., & Tully, M. (2022). Autonomy vs. control: Associations among parental mediation, perceived parenting styles, and US adolescents' risky online experiences. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 16(2). <https://doi.org/10.5817/CP2022-2-5>
- Yu, L., Wu, X., Zhang, Q., & Sun, B. (2024). Social Support and Social Adjustment Among Chinese Secondary School Students: The Mediating Roles of Subjective Well-Being and Psychological Resilience. *Psychology Research and Behavior Management*, 3455-3471. <https://doi.org/10.2147/PRBM.S477608>
- Zhou, G., Gou, M., Gan, Y., & Schwarzer, R. (2020). Risk awareness, self-efficacy, and social support predict secure smartphone usage. *Frontiers In Psychology*, 11, 1066. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01066>